

Sønderborg Kommune, Anlæg og Infrastruktur
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

Screeningsafgørelse: Cykelsti på Buskmosevej skal ikke miljøvurderes

Sønderborg Kommune meddelte den 12. december 2023 en afgørelse om at projektet ikke skal miljøvurderes. Afgørelsen blev den 9. januar 2023 påklaget af Danmarks Naturfredningsforening. Sønderborg Kommune genoptog sagen med fornyede naturvurderinger, jf. den nærværende screening og afgørelse. Sønderborg Kommune har den 11. marts 2025 modtaget en opdateret ansøgning om etablering af en dobbeltrettet cykelsti langs Buskmosevej fra Årsbjerg til Gl. Kirkevej i Rinkenæs.

Projektet omfatter anlæg af en dobbeltrettet cykelsti med tilhørende afvandingsystem og en arbejdsplads.

Afgørelse

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af en screening, at etablering af cykelstien langs Buskmosevej **ikke** skal miljøvurderes, jf. Miljøvurderingslovens § 21.

Sønderborg Kommunes screeningsskema er vedlagt som bilag.

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at den potentielle miljøpåvirkning (støj) er begrænset til mindre påvirkninger i anlægsfasen, og den er afgrænset til selve projektområdet og de umiddelbar tilgrænsende arealer.

Cykelstien etableres inden for kystnærhedszonen. Da det er et vejanlæg, vurderes det ikke at have en visuel betydning set fra kysten.

En del af strækningen vil gå igennem kirkebyggelinjen for Rinkenæs Gamle Kirke og skovbyggelinjen. Det vurderes, at projektet ikke kræver en dispensation, da projektet er en cykelsti og dermed et teknisk anlæg, som er undtaget reglen om dispensation fra kirke- og skovbyggelinjen.

Der findes ikke § 3 beskyttet natur eller internationalt beskyttet natur på strækningen som påvirkes eller vil ændre tilstand som følge af projektet. Der er registreringer af flagermus i området og træer som fjernes i projektet, er besigtiget for sprækker eller hulheder egnede som raste- eller yngletræer

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 40 83

erhverv-affald@sonderborg.dk
sonderborgkommune.dk

03-06-2025
21/10388
KS: hals

for flagermus. Ingen træer blev registreret som flagermusegnede. Træerne vil delvist blive genplantet eller vokse op naturligt efterfølgende, og de fjernede træers funktion som ledelinje og fourageringsted vurderes ikke at være afgørende for flagermusarters økologiske funktionalitet i området. I forbindelse med projektet fjernes en ejendom (hus og lade). Før nedrivning er der lavet en undersøgelse for flagermus og der blev konstateret aktivitet udenfor bygningerne og tegn på at der havde været flagermus i kælderen. Da der er kendskab til flagermus, er der taget hensyn til dem ved udslusning før nedrivning. Projektet vil derfor ikke have en negativ indflydelse på flagermusene.

Det er også vurderet, at projektet ikke vil have nogen væsentlig påvirkning på andre bilag IV arter eller fredede rødlistede arter.

Overfladevandet fra projektet vil kræve etablering af nye grøfter, samt to faskiner, hvor overfladevandet fra både vejen og cykelstien ledes til for at nedsive. Overfladevandet ledes ikke på eksisterende vejafvandingssystem. Det kræver en nedsivningstilladelse, som er gældende for grøften og faskinerne. Sønderborg Kommune vurderer, at nedsivningen ikke vil have væsentlige påvirkninger.

Cykelstien krydser det offentlige vandløb Kirmajbæk, hvilket kræver tilladelse til krydsning af vandløb samt etablering af en brønd, som kræver tilladelse til regulering af vandløbet. Vandløbet er § 3 beskyttet på de åbne strækninger og er målsat i Vandområdeplan 2021-2027 på den strækning, der ligger nedstrøms Kardemommevej. Vandløbet skal opnå god økologisk og god kemisk tilstand. Den nuværende økologiske tilstand er vurderet som moderat, mens den kemiske tilstand er god. Projektet vurderes ikke at have betydning for Kirmajbæks mulighed for at opnå målopfyldelse, fordi der ikke sker udledning til vandløbet. Etableringen af brønden vurderes ligeledes ikke at have en væsentlig påvirkning på miljøtilstanden.

Det vurderes, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt, og det er således ikke miljøvurderingspligtigt.

Afgørelsen offentliggøres på Sønderborg Kommunes hjemmeside den 3. juni 2025

Håndtering af myndighedsinhabilitet

I forbindelse med nærværende afgørelse er bygherre en afdeling i Sønderborg Kommune. Myndighedsinhabilitet er håndteret ved, at henholdsvis VVM-myndigheden og bygherre er organiseret i to sideordnede chefområder i forvaltningen Teknik, Miljø og Bæredygtighed, hvor de to chefområder har hver deres ledelse.

Baggrund

Cykelstien er opført på bilag 2, punkt 10 e):

Bygning af veje, havne og havneanlæg, herunder fiskerihavne (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1)

Regulering af vandløb er opført på bilag 2, punkt 10 f):

Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb.

i Miljøvurderingsloven¹.

Projekter på bilag 2 kan være miljøvurderingspligtige. For at afgøre dette er der foretaget en screening. Det er en vurdering af, om et projekt kan få væsentlig indvirkning på miljøet ud fra fastlagte kriterier givet af bilag 6 i ovennævnte lov.

Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse. Det er en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurdering, før kommunen kan træffe afgørelse i sagen. Gennemførelse af projektet kan derfor forudsætte godkendelse efter anden lovgivning, f.eks. Miljøbeskyttelsesloven.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som Anlæg & Infrastruktur, Sønderborg Kommune har oplyst. Den er foretaget på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, der er gældende på screeningstidspunktet.

Hvis projektet ændres i forhold til forudsætningerne, er Anlæg & Infrastruktur, Sønderborg Kommune forpligtet til at anmelde de påtænkte ændringer jf. Miljøvurderingslovens § 19. Det er for at afgøre, om ændringen udløser krav om miljøvurdering.

Høring

Udkast til afgørelse har været i høring hos berørte myndigheder og organisationer. Der er indkommet et høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening fra den 27. april 2025, som er gengivet i sin helhed i bilag 1 i denne afgørelse. Sønderborg Kommunes besvarelse til DN's svar ses i bilag 2.

I forhold til bækkens navn er det Kirmajbæk, jf. vandløbsregulativet. Hvis det ønskes ændret, bedes I kontakte kommunens vandløbsteam. Det har ikke en indflydelse på kommunens afgørelse.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Klagevejledning

Sønderborg Kommunes afgørelse om, at cykelstien langs Buskmosevej ikke er miljøvurderingspligtig, kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål jf. Miljøvurderingslovens § 49.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder via <https://kpo.naevneneshus.dk>. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr som fremgår af www.naevneneshus.dk. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være indtastet i Klageportalen senest tirsdag den 1. juli 2025.

Gebyret bliver tilbagebetalt hvis:

- klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Gebyret bliver dog ikke tilbagebetalt, hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse, som følge af den tid, der er medgået til klagenævnets sagsbehandlingstid.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal i følge Miljøvurderingslovens § 54 stk. 1 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget. Hvis sagen påklages er det inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Venlig hilsen

Troels Dahl
Telefon 2790 5521
tdah@sonderborg.dk

Bilag: Screeningsskema

En kopi af denne afgørelse er sendt til:

Organisation	E-mail
Danmarks Naturfredningsforening lokal afd.	dnsoenderborg-sager@dn.dk
Friluftsrådet	soenderborg@friluftsradet.dk
Dansk Ornitologisk Forening	Soenderborg@dof.dk ; natur@dof.dk

Bilag 1

Dato: 27. april 2025

Danmarks
Naturfredningsforening

Til: Sønderborg Kommune

Vedr.: Høring af Buskmosevej, cykelsti, etape 2 - delstrækning 1 6300 Gråsten
Høringssvar vedr. manglende hensyntagen til naturen ved anlæggelse af cykelsti, samt alternative forslag til hvordan alle levende hegn og træer kan reddes

Som udgangspunkt går Danmarks Naturfredningsforening ind for naturvenlige og trygge cykelstier for befolkningen. Da dette cykelstiprojekt imidlertid ikke beskytter de eksisterende naturværdier eller virker fremsynet for trygheden, havde DN d. 22 januar 2023 indsendt en klage til Nævnens Hus Sekretariatet for Miljø- og Fødevareklagenævnet. Sagsnummer 1043754.

Den 21. april 2023 oplyste Miljø- og Fødevareklagenævnet, at Sønderborg Kommune havde besluttet at genoptage sagen til fornyet behandling. Derfor blev klagesagen lukket.

Efter gennemgang af den fornyede sag, må vi desværre konstatere, at der ikke er sket noget særligt siden sidst. Forvaltningen har ud fra eksisterende viden, forsøgt at beskrive indvirkningen på omgivelserne. I vores klage af 22. januar 2023 argumenterede vi for, at projektet burde underkastes en fuld VVM undersøgelse. Det mener vi fortsat at man bør gøre, om ikke af andet så af frivillighedens vej.

I den nye projektbeskrivelse er at læse, citat:

«Kommunen ønsker at bevare så meget af den eksisterende beplantning som muligt.»

Det er som udgangspunkt naturligvis prisværdigt.

Desværre indrømmes det i samme sekvens, at man ikke kan garantere at træerne vil overleve i længden.

I forhold til det oprindelige projekt vil man nu hist og her genplante hegn og krat samt nogle større træer som overstandere.

Det lyder besnærende og er selvfølgelig et skridt i den rigtige retning, at der nu tænkes på at plante nyt i forhold til de hårde indgreb cykelstiprojektet vil medføre. De skitserede tiltag om beplantning vil kun være en slørende foranstaltning på et projekt, som har en helt unødvendig grov indvirkning på den eksisterende natur. Og det vil tage årevis før de vil komme i nærheden af den vegetation vi har i dag.

Vi foreslår at cykelstien flyttes nogle meter ind på marken fra 1460 til 1275 så vejtræerne kan blive stående.

Fra ca. 1450 til ca. 1730 foreslår vi at gå i terræn så cykelstien kommer ned i læ bag dæmningen og de levende hegn, samtidig med at stien får et meget mere trygt forløb.

Fra 1840 til 2100 bliver det en ren katastrofe, da det levende hegn her nærmest er en skovlund med egetræer. Vi foreslår her at lægge cykelstien på bakken bag denne store bevoksning.

Vi opfordrer fortsat til at hele strækningen føres i eget tracé i terræn bag levende hegn.

Intet ændret i positiv retning på ny linjeføring

På linjeføringen er der ingen nye forbedringer at spore i forhold til at skåne eksisterende levende hegn og træer.

Ingen steder er der et tracé der følger terrænet og er flytte om på den sikre side af de levende hegn.

Alle Niras kort som ligger i sagen er dateret til 2022.12.19!

Forbilledligt i første behandling

DN Sønderborg er meget tilfredse med at cykelstien trækkes uden om den gamle forvitrede blomstehave (1570), som er en nøglebiotop for flagermus. Vi så gerne dette som et forbillede for hele cykelstien.

Politisk beslutning - en bunden opgave

Vi havde håbet på, at den fornyede behandling af sagen ville tage udgangspunkt i en politiske beslutning i TMU fra den 11.8.2020, hvor politikerne gav forvaltningen den opgave citat:

«at undersøge muligheden for, at cykelstien så vidt muligt følger terrænet og muligheden for, at flytte cykelstien bag læhegn, inden for rammerne af den afholdte åstedsforretning.»

Til dags dato har vi desværre intet steds kunne finde, at denne opgave er blevet udarbejdet på hele strækningen, med et tracé der følger terrænet på den, for bløde trafikanter, sikre beskyttende læside af de levende hegn.

Miljøkorridor og artsrigdom

Den eneste sammenhængende grønne miljøkorridor fra skoven til fjorden.

De levende hegn med sammenhængende og tilstødende bevoksninger, grøfter, frugtplantager, skovmose, kirkegård, krat og ikke mindst hele bækdalen med Kirkmajbæk i bunden, der slynger sig gennem landskabet med skovbevoksede bakker og skråninger med blomster, vilde urter og buske, udgør en grøn korridor fra kilde til fjord. Hvor denne korridor er svagest og tyndest er med de vilde hegn langs Buskmosevej.

Derfor er det vigtigt at **bevare alle de levende hegn på strækningen**, så denne korridor ikke brydes.

Det bedste vil være at forbedre denne passage med tættere levende hegn på begge sider af vejen og at gennemføre det længe ventede naturgenopretningsprojekt af Kirkmajbæk fra 1992.

Viden om levende hegn

De levende hegn udgør en meget vigtig økologisk funktionalitet i landskabet og er bindeled mellem store som små naturmosaikker og vigtige levesteder for flora og fauna. Artsrigdommen kan i levende hegn være på højde med, eller endda større end skovbrynene i skoven, da de har to sider, og kan udgøre et sammenhængende økosystem. Kombinationen med store og gerne gamle træer i midten, og buske og krat på begge sider, der igen sluttes af et bånd med græsser, stauder, blomster og urter byder på stor artsrigdom. Levende hegn udgør et stort og meget vigtigt spisekammer for insekter, biller, sommerfugle, bier, padder, snegle, fugle og gnavere, og giver husly og skjul til alle former for yngel. Både skovens dyr og det åbne lands arter findes i de levende hegn.

Tyske undersøgelser viser at der i 1 km levende hegn kan være omkring 30 ynglende fuglepar, og at der kan være 6 x så mange, hvis der er levende hegn på begge sider af en vej. Det er 180 ynglende par. Op til omkring 7.000 arter kan forekomme og i et enkelt hegn alene 1.600 - 1.800 arter.

Vi opfordrer til at der foretages undersøgelser i felten for at registrere flora, fauna, jagt revir og ledelinjer mv.

Rydning af levende hegn med træer og skovrydning

Projektet vil som det ses nu i etape 2 delstrækning 1 indebære fældning og komplet rydning af over 2 km levende hegn langs vejen.

Med en formodentlig kommende delstrækning 2 frygter vi fældning af mere end 200 store skovtræer i Natura 2000 fredskov, heraf 50 egetræer der er 100 år + gamle og huser flagermus. (Flagermusrapport er tidligere fremsendt).

Det er en helt forkert vej at gå.

Delstrækning 2 er midlertidigt udsat, da Miljøstyrelsen, så vidt vides, har gjort opmærksom på, at der er et 500 meter langt beskyttet jorddige som cykelstien kommer til at gennemskære. Fortsætter man med at bide sig fast på den foreslåede linjeføring, vil det medføre fældning af over 200 skovtræer som ovenfor beskrevet, og der tænkes indtil videre, ikke på hverken at beskytte og skåne skoven eller flagermus habitatet med en anden linjeføring. På nærværende kort ved 2500 ses det at linjeføringen fortsat tænkes etableret ind i skoven klods op ad vejen, det er på denne strækning det beskyttede jorddige ligger og de gamle egetræer vokser.

Registreringer i felten

Danmarks Naturfredningsforening (DN) i Sønderborg finder fortsat at der er en række væsentlige mangler i den screening Sønderborg Kommune har udarbejdet for cykelstipjektet. Især at projektet mangler inddragelse af væsentlige naturhensyn.

Efter vores opfattelse bør projektet stadig underkastes en fuld VVM, da der er mange naturinteresser på spil.

Interesser som ej heller er belyst og tilstrækkeligt beskrevet i screeningen. Der mangler dybdegående undersøgelser af flora og fauna, registrering af bilag IV arter, kortlægning af naturværdier og hydrologi mv.

En viden som bør danne grundlag for udarbejdelse af en mere naturvenlig linjeføring af den kommende cykelsti, så den går uden om levende hegn og træer i sit eget tracé.

Manglende opdaterede undersøgelser af bilag IV arter mv.

Kommunen har ingen nye undersøgelser foretaget i feltet, som afdækker forekomster af bilag IV arter.

Oplysninger bygger på antagelser og vurderinger ud fra overordnede kilder.

Sønderborg Kommune har ingen nye konkrete registreringer af særligt beskyttede arter i området med mindre andet kan dokumenteres. Der er dog foretaget en besigtigelse af de træer som står til fældning, som, citat «kunne være potentielle plagemusegnede træer med sprækker eller hulheder, hvor flagermus ville kunne raste eller yngle».

Flagermus

Der er foretaget professionelle undersøgelser af forekomst af flagermus på tre lokationer. Den ene på Buskmosevej 10 i 2022, de andre har DN fået lavet på matr. 1570 og i Statsskoven. Dette tilgodeser dog ikke, at der er mange flere steder hvor der er flagermus i området som ikke er undersøgt. Vi finder det f.eks. påkrævet at de levende hegn med 8 egetræer omkring Gl. Kirkevej krydset (matr. nr. 1593, 1592, 327, 711 og 109) bør undersøges nærmere og indtages i et sammenhængende syn med nøglebiotopen for flagermus på matrikel nr. 1570. Lokationen er sandsynligvis også en trædesten til skoven og en del af jagt revieret for flagermus. Ved selvsyn er der observeret livlig trafik i området.

I Den gamle frugtplantage på Gl. Kirkevej 6, og ved Den Gamle Kirke vrir det med flagermus (matr. nr. 109 og 1570). På de strækninger hvor Kirkmajbæk løber frit som åbent vandløb med omkringliggende levende hegn, skov og §3 arealer er der også observeret flagermus. Det er nærliggende at antage, at der er en livlig trafik mellem biotoperne og i hele bækdalen op i skoven.

Padde

Der er fundet både stor og lille vandsalamander på begge sider af Buskmosevej i den gamle frugtplantage og der er en del frøer og tudser. Det vides dermed med sikkerhed, at der findes både levesteder og nøglearter i området, på trods af at VVM screeningen på side 14 vurderer at, citat: «Arealerne der inddrages til cykelsti, er ikke beskyttet natur eller består af våde områder, som er typisk habitat for padde. Det er altså ikke korrekt her. Salamandre kan vandre omkring 3-500 meter og der er set salamandre i søen på matrikel nr. 1593, og det er meget tænkeligt at de vandrer til og fra matrikel nr. 1570 og nr. 109. Til nr. 109 dog med fare for at blive kørt over på Buskmosevej.

Fra søen på matr. nr. 788 er der hvert år en stor udvandring af padde over til Kirkmajbæk.

Det formodes at der er padde på matrikel nr. 16, 694, 1415, 1493, helt sikkert på nr. 180, 253, 1537 og 1583.

Området er til tider meget vådt og der er mange fordybninger som er oversvømmet. Ofte der hvor Kirkmajbæk ligger i rør, blot et spadestik eller to nede. Dette er hele baggrunden for områdets navn: 'Buskmose'.

I 1950'erne er der beretninger om et dusin store på §3 engen ved Den Gamle Kirke, som sikkert har været på frøjagt.

I regnfulde perioder dannes en 1,5 ha stor sø vest for Den Gamle Kirke.

Med fjernelsen af fredskov og levende hegn, medfører forvaltningens linjeføring af cykelstien, en forringelse af levesteder for beskyttede og ikke beskyttede arter. I vedhæftede høringssvar på siderne 10-13 er blot en lille fraktion af området beskrevet for naturindholdet.

Bilag IV undersøgelser i projektområdet

DN mener det er påkrævet at kommunen udfører en bilag IV undersøgelse i og omkring projektområdet.

Aktuelt drejer det sig ikke mindst om padde og flagermus.

Træer skal fx undersøges for om de bruges som rastested eller opholdssted. For padde drejer det sig om vandreruter og vinter/sommer opholdssteder.

VVM screening uden kort

DN finder det mangelfuldt at der ifm. høringen og i det materiale der udgør screeningen ikke er vedhæftet kortmateriale, som viser projektet sammenlagt med eksisterende vegetation og hydrologi. Det er kritisabelt, da vurderinger af detaljerne bliver besværliggjort. For at kunne vurdere påvirkningen af projektet, er det nødvendigt at kunne sammenstille den planlagte linjeføring med naturværdier. Kortene fra Niras er dateret til 2022.12.19. DN har selv med støtte fra landmåleren, kommet med et forslag til hvordan den trængte natur bedst beskyttes i projektet. (geo kort med alternativ linjeføring vedhæftet).

Hydrologi

Under punkt 39 står skrevet at der ingen projekter er i området.

Naturgenopretnings projekt fra 1992 af Kirkmajbæk.

I 1992 under det daværende Sønderjyllands Amt, oprettede man et naturgenopretnings projekt for Kirkmajbæk, som indebærer opgravning af den rørlagte bæk og genslyngning. Bækken løber frit på 2/3 af strækningen nedstrøms og beriger området på smukkeste vis.

Det er helt oplagt at åbne den rørlagte bæk, i det mindste på de arealer der bliver eksproprieret til den kommende cykelsti.

Vi opfordrer til, at denne plan indarbejdes i cykelsti projektet, da det vil have en kæmpe effekt for natur indholdet i hele bækdalen.

Der hvor vej og cykelsti krydser Kirkmajbæk ved Kardemommevej /Tummelsbjerg står vandløbet åbent. Det er umuligt på det nye kort at se, om vandløbet forbliver åbent. Vil man rørlægge vandløbet mener vi, at der skal føres en vandløbsretslig sag.

Kirkmajbæk

Der gøres opmærksom på at vandløbet hedder Kirkmajbæk, da det udspringer bagom kirken. Det hedder ikke Kirmajbæk som det fejlagtigt gentages igen og igen fra forvaltningen. Vi opfordrer til at dette rettes hos kommunen.

Alternativt forslag, motivation og baggrundsviden

Alternativ rekreativ naturvenlig cykelsti

Siden 2019 har et borgerinitiativ med DN deltagelse, gjort politikere og forvaltning opmærksom på at det påtænkte projekt vil have store konsekvenser for naturen i området, og har selvstændigt udarbejdet et alternativ – en **rekreativ naturvenlig cykelsti**, til fordel for mennesker og natur, i eget tracé, som bevarer alle levende hegn og som kører uden om skovens mange træer. Initiativet blev på rekordtid støttet med over 250 underskrifter fra begejstrede borgere. (Se vedhæftede høringsvar til åstedsforretningen samt div. kortbilag som illustrerer hvordan naturen kan reddes og forbedres).

Det bemærkes at to danske cyklistforbund anbefaler cykelstier i eget tracé, beskyttet af levende hegn, og har udtalt sig positive overfor den rekreative naturvenlige cykelsti ved Buskmosevej. (se side 8 i vedhæftede høringsvar). Iflg. kortbilaget kan **80-90 % af naturcykelstien etableres indenfor den eksisterende åstedsforretning**, med ganske få justeringer, og anlægsudgifterne måske de samme eller mindre, da der ikke skal flyttes nær så meget jord.

Ingen pendlertrafik

Præmissen om at udføre en pendlercykelsti fra A til B holder ikke stik i forhold til brugergrundlaget.

Der er hverken arbejdspladser eller skoler der har brug for en A til B løsning.

Projektforslaget bør dermed ikke være en løsning fra A til B model, som i dette tilfælde faktisk er den længste omvej.

Der er brug for en rekreativ cykelsti

Det er et kendt fænomen at en ny cykelsti tiltrækker nye brugere og det er her skabelsen af en rekreativ cykelsti bliver rigtig interessant.

Det der for alvor mangler her i området er rekreative stier, hvor folk kan få dejlige rundture i det kuperede landskab. Turister ynder også at vælge den slags stier fremfor at cykle langs med en hovedvej. Tænk blot på de mange cykelruter der findes. Og så er der jo Gendarmstien her i nærheden som er en reference alle kan forstå.

Mange mennesker her omkring, har givet udtryk for, at de foretrækker en naturlig cykelsti som følger landskabet og bugter sig i bakkedal, bag levende hegn og går gennem skov eller ved åben bæk.

En **rekreativ naturvenlig cykelsti** ved Buskmosevej kan blive en **hovedfærdselsåre for skovtursgæster** fra både Rinkenæs og Gråsten, hvor Gråstenerne kan komme rundt og tilbage igennem skoven.

Cykelturisme

For 30 år siden cyklede de fleste cykelturister fra A til B. I dag cykler mindst 80 pct. af cykelturisterne rundture. Ud og hjem på samme dag. De skal tilbage til campingpladsen, feriehuset eller hotellet.

Samtidigt er cykling som rekreativ aktivitet for danskerne blevet populært som aldrig før. Og lige som de fleste af cykelturisterne, skal vi også hjem til bopælen igen. Og fælles for alle er, at de foretrækker rundture.

Rekreativ cykling som sundhedsfremme

Et litteraturstudie fra Sundhedsstyrelsen peger på, at der er en direkte sammenhæng mellem afstanden til ruter og stier og borgernes fysiske aktivitet. Jo kortere afstanden til ruter og stier er, desto mere fysisk aktive borgere. Denne sammenhæng understøttes af, at hollænderne, der har et meget tættere netværk af cykelruter, cykler 67% flere km end danskerne og over tre gange så mange rekreative km.

I pagt med naturen

En rekreativ cykelsti etableres bedst i pagt med naturen, hvor landskabet med bakker og dal, levende hegn, skov og bæk er medbestemmende for linjeføringen.

En skånsom løsning, hvor der ikke ryddes fredskov, træer, levende hegn eller biotoper og som oven i købet bevarer eller måske endda forbedrer biodiversiteten, hvis nye skråninger beplantes eller tilsås med vilde blomster mv.

En rekreativ cykelsti har høj oplevelsesværdi og giver god motion for både cyklister og gående.

Spar penge for sikkerhedens skyld

En cykelsti i terræn giver meget bedre trafiksikkerhed, da man kommer længere væk fra landevejen, den skåner naturen og er væsentligt billigere at realisere. (Se bilag Tværprofil).

Flere millioner skattekrone

Projektet har et budget på 8,6 millioner kroner, inden detailprojektering, og anslåede driftsomkostninger på 90.000,- kr. årligt. Det er mange penge, så der er god grund til at tænke sig ekstra godt om.

NATURPOLITIK i Sønderborg

DN mener, at den planlagte linjeføring strider mod Sønderborg kommunes egen naturpolitik.

«Formålet med naturpolitikken er at omsætte Sønderborg Kommunes vision for naturen til handlinger og at koordinere aktiviteter for at sikre en helhedsorienteret naturindsats i kommunen».

Ovenstående citat viser kommunens erklærede mål, som netop kræver handling, hvilket ikke mindst må gælde for teknik- og miljøforvaltningen. Det er derfor helt ubegribeligt, at forvaltningen fremlægger et så gammeldags projekt som ikke indarbejder kommunens egen naturpolitik.

«Naturpolitikken danner grundlag for formulering af mål, konkrete indsatser og handlingsplaner.

Naturpolitikken skal tænkes ind alle steder, der berører vores natur.»;

Citat, borgmester Erik Lauritzen i Sønderborg.

Vild med vilje

I 2022 deltog Sønderborg Kommune i konkurrencen om at blive landets vildeste kommune.

Det blev foreslået, at indstille det alternative borgerforslag om en rekreativ naturvenlig cykelsti i konkurrencen, for at vise det store potentiale der er i at tænke naturen ind i anlægsprojekter.

Også set på landsplan.

Den grønne trepart

Med den grønne trepartaftale 2024 arbejders der som bekendt på naturforbedringer og omlægning af landbruget der vil gavne både klima, vandmiljø, natur og biodiversitet.

DN opfordrer til at se nærværende projekt i denne sammenhæng.

Det er vigtigt, at der fra nu af handles frivilligt i den rigtige retning i tråd med Grøn trepart.

Den gode vilje

For DN drejer denne sag sig ikke kun om lovgivning og paragraffer, men mere om at skabe grønne resultater og bevare og forbedre naturforholdene i og omkring kommunens anlægsprojekter.

Vi opfordrer derfor til, at man med friske øjne ser projektet i en større sammenhæng og behandler sagen på ny.

International biodiversitetskriser

Vi står i en rivende biodiversitetskriser som kræver handling her og nu.

Det er derfor vigtigt, at vi på alle planer tænker om, ikke mindst i anlægsprojekter der griber ind i naturen, stor som lille, og som har et stort resurse forbrug i både anlægget og i anlægs fasen. Det må være billigere at skrabe mulden af i terrænet og anlægge cykelstien der, end at fylde store skrænter op med sand og grus.

Co2 lunge

De levende hegn og den store skov er en meget vigtig Co2 lunge, som vi på ingen måde kan tillade os at slagte og som vil være et skridt modstridende med vores reduktionsmål.

Habitatdirektivets bilag IV

Reglerne om artsbeskyttelse er fra 1994, så set i lyset af biodiversitets krisen burde den revideres med flere arter. Juridisk er det sagen uvedkommende, men det er lovligt, frivilligt at tænke naturen ind i anlægsprojekter.

Gammel vin

Kommunens projekt er i øvrigt et kedeligt levn fra gamle dage, hvor daværende Gråsten Kommune ville lave en skole cykelsti fra Kværs til Gråsten. Det er nok en del af forklaringen på, hvorfor linjeføringen ikke er up to date, og da slet ikke fremsynet hvad natur og brugerværdi angår.

Afsluttende bemærkninger

DN Sønderborg beder Sønderborg Kommune om, at projektet bliver miljøvurderet på baggrund af de oplysninger der er fremført herover. Særligt idet screeningen har overset flere bilag-iv arter, som vi ved selvsyn og i vedhæftninger kan dokumentere.

Vi er overbeviste om, at viden om naturen kan danne grundlag for udarbejdelse af en mere naturvenlig linjeføring af den kommende cykelsti, så den går uden om levende hegn og træer i sit eget tracé.

Derudover ønsker DN Sønderborg at bemærke, at forslaget også strider mod Sønderborg Kommunes egen naturpolitik, som fordrer at naturen indtænkes i konkrete aktiviteter. Andre steder i kommunen, som f.eks Fynshav-Elstrup cykelstien, kan man se at det ikke har været så svært at lægge cykelstier i terræn bag levende hegn, hvorfor det undrer os overmåde meget at det bliver gjort så svært og kompliceret her.

Endeligt så udgør de mange træer et vigtigt lager af CO2, og en hensynsløs fældning der nemt kunne være undgået står i skarp kontrast til tidens store kriser, som vi alle må bidrage til at løse; biodiversitetskrisen, og klimakrisen.

Som en afsluttende bemærkning, noteres det også, at en flertalsbeslutning på et udvalgsmøde d. 11.8.2020, pålagde forvaltningen, at forvaltningen skulle finde så mange steder som muligt, hvor cykelstien i eget tracé kunne ligge bag levende hegn og følge terrænet. Denne beslutning er omgået og aldrig udført af forvaltningen.

En rekreativ naturcykelsti er bedst for økonomien, kommunens CO2 regnskab, folkesundheden og ikke mindst naturen, samtidig med, at begge de danske cyklistforbund anbefaler det.

Vi opfordrer derfor til at man med friske øjne behandler sagen på ny.

Med venlig hilsen

Rune Søndergaard

Bestyrelsesmedlem og sagsbehandler

Danmarks Naturfredningsforening

Sønderborg

Bilag 2 - Sønderborg Kommunes kommentarer til høringssvar af 27. april 2025 fra Danmarks Naturfredningsforening vedr. manglende hensyntagen til naturen ved anlæggelse af cykelsti, samt alternative forslag til hvordan alle levende hegn og træer kan reddes.

Sønderborg Kommune har vurderet, at cykelstiprojektet, som det er ansøgt, ikke vil have nogen væsentlige negative virkninger på miljøet, og at det dermed ikke kræver en fuld miljøvurdering.

Kommunen valgte i april 2023 at trække den tidligere screeningsafgørelse af cykelstiprojekt på Buskmosevej tiltage og genoptage sagen, fordi det blev klarlagt, at en lille del af det tidligere projekt omfattede nedlæggelse af et beskyttet dige, som hidtil ikke havde været registreret, og som umuliggjorde projektet.

Derefter har kommunens myndighedsafdeling modtaget et nyt projekt med cykelsti på en del af Buskmosevej, hvor strækningen med diget på den modsatte side af Buskmosevej ved Gl. Kirkevej er udtaget af projektet. Derudover er der ikke ændret noget i forhold til projektets placering, men det er præciseret i ansøgningen, at der vil blive efterplantet på størstedelen af den strækning, hvor eksisterende vækst fjernes. Det drejer sig om ca. 1 km vejtræer eller buskads.

Grundlaget for screeningsafgørelsen er således det ansøgte projekt, og der er i forhold til miljøvurderingsloven ikke taget stilling til politiske, økonomiske eller andre grunde, men alene vurderet på grundlag af bygherrens oplysninger, samt allerede foreliggende viden, nye besigtigelser og nye undersøgelser af flagermus i området.

I forhold til, at Danmarks Naturfredningsforening (DN) i Sønderborg er utilfreds med, at der ikke er kørt videre med det foreslåede projekt, som skåner træer, er dermed ikke en del af myndighedsbehandlingen af sagen.

DN finder, at der er en række væsentlige mangler i den screening, Sønderborg Kommune har udarbejdet for cykelstiprojektet. Især at projektet mangler inddragelse af væsentlige naturhensyn og at der mangler dybdegående undersøgelse af flora og fauna mv.

Kommunen har inddraget al tilgængelig viden og besigtiget strækningen grundigt for levesteder for især bilag IV arter og der er foretaget monitoring af flagermusaktivitet flere steder på strækningen.

Da der ikke er registreret yngle- eller rastesteder for bilag IV arter på strækningen der ryddes, har kommunen vurderet, at projektet ikke udløser en fuld miljøvurdering.

Der er registreringer af 8 flagermusarter i området, som potentielt kan bruge vejtræerne som ledelinje og fouragering. Fældning af vedplanterne i projektet vil ikke medføre væsentlige brud i ledelinjen, fordi der stadig vil være vejtræer på den modsatte side af vejen, og fordi det ikke er alle træer som fældes. Desuden vil der stadig være mange andre træer, herunder ældre træer i området f.eks. langs markskel, veje, skovbryn og ved ejendomme, hvor flagermus fortsat kan færdes og søge føde. Dermed er det vurderet, at projektet ikke har en væsentlig negativ betydning for arter af flagermus' bevaringsstatus, og at vejtræerne ikke har en afgørende rolle for dyrenes økologiske funktionalitet i området.

Træerne og buskadset langs vejen, som ryddes, er vurderet i forhold til om det bruges af padder som raste- eller opholdssted. Her er det vurderet, at potentielle ynglevandhuller ligger i så lang afstand, at det er usandsynligt at bevoksningen bruges til rastested. Potentielle ynglevandhuller ligger på modsatte side af Buskmosevej, hvor der i nærområderne findes andre potentielle rastesteder. Det drejer sig om 3 vandhuller på modsatte side af Buskmosevej ved hhv. Kardemommevej, Hovgård og Gl. Kirkevej, der ligger med en afstand på mellem 40 og 60 m til sydsiden af Buskmosevej. Padderne ville dermed skulle vandre over landevejen eller evt. krydse under landevejen hvor Kirmajbæk er rørlagt under landevejen. Engarealerne, som ligger på modsatte side af cykelstien ligger begge meget dybt i forhold til vejtræet og padderne vil her sandsynligvis kun kunne passere vejen i rørføringen under vejen. Kirmajbæk er rørlagt i en lang strækning både syd og nord for Buskmosevej og hvis padderne vandrer her og krydser Buskmosevej antages det, at røret, som ikke påvirkes under projektet, vil udgøre vandreruten for padderne.

Det er i klagen angivet, at padder fra de to engområder syd for Buskmosevej ved hhv. Kardemommevej og nær den gamle frugthave trækker mod Kirmajbæk og til engområdet langs Kirmajbæk nord for Buskmosevej. Engområdet ligger med en afstand på ca. 430 m fra cykelstitræet ved frugthaven og ca. 250 m fra cykeltræet i området hvor Kirmajbæk krydser Buskmosevej ved Kardemommevej. Kirmajbæk er på begge strækninger til engområdet rørlagt under intensivt dyrkede markarealer. Det er kommunens vurdering, at padderne vil foretrække at vandre i rørledningen, som de kan tilgå fra åbninger på begge sider af Buskmosevej.

Cykelstien passerer Kirmajbæk to steder, dels ved Kardemommevej og dels ved den gamle frugthave. Kirmajbæk er et rørlagt vandløb med enkelte åbninger tæt på underførslen af Buskmosevej. Cykelstiprojektet ændrer ikke på rørføringen og det er vurderet, at der ikke vil forekomme forandringer som følge af projektet hverken i anlægs- eller i driftsfasen, som kan medføre en negativ påvirkning af arter, herunder bilag IV arter, som anvender rørledningen